

Resclosa del mollí del mas Xifra de Vall.

Un passat per descobrir...
Un poble amagat enmig del bosc...
El bosc que amaga una història...

La vall de Bell-lloc es avui en dia un paratge natural de gran bellesa, recobert de boscos d'alzines i pins que reben aigua de rieres i torrents donant vida a tota mena d'animals i a racons misteriosos i idíl·lics; així mateix, fins a mitjan s. XX, la vall era un lloc ocupat intensament per l'home. Els recursos que se'n extreien donaven vida a una important comunitat i generaven un gran nombre d'activitats relacionades directament amb aquest medi natural.

Però, el món canvia molt ràpidament i la nostra vall, igual que la resta de les Gavarres, no va poder fer front als canvis

econòmics i socials, sobretot als industrials, que es produïren el segle passat, i que desencadenaren el seu abandonament progressiu, fins a acabar deixant el bosc com a únic amo i senyor de la contrada, testimoni peculiar d'una manera de viure senzilla i lenta.

Ara us convidem a endinsar-vos-hi...
I mentre us deixeu embolcallar per aquest món silenciós, lent i tranquil, observeu el vostre entorn i descobrireu en cada racó de la vall una història humana, d'un treball, d'un tipus de vida que ara ja ha desaparegut, però que va ser la manera de funcionar dels homes de la contrada durant segles...

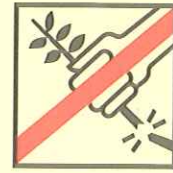
Eva Teixidor

**Ajuda'ns a conservar aquest patrimoni.
Us recomanem un passeig responsable.**

RECOMANACIONS ALS VISITANTS

Prohibit
encendre foc

Respectu la fauna i la flora

Prohibit
fer sorolls molestos

Prohibit
llencarescombreries

**Prohibit
la circulació rodada
fora de les pistes**

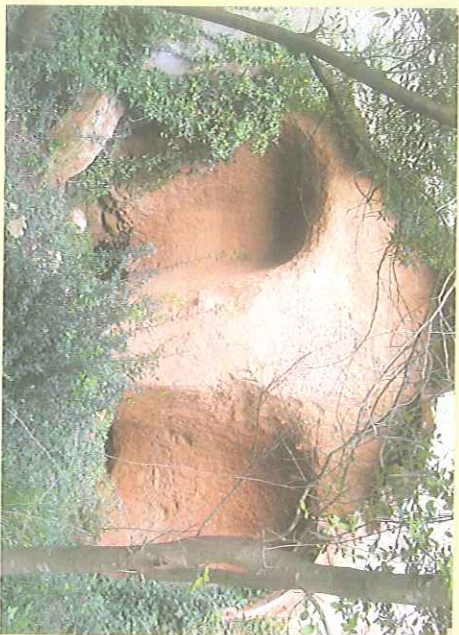
© LA VALL DE BELL-LLOC:
IDEA I CREACIÓ: Ajuntament de Palamós. Àrea de Medi Ambient
DISSENY GRÀFIC: Lluís Pareras Disseny Gràfic

© CARTOGRAFIA: Adianthus
© FOTOGRAFIA: Ajuntament de Palamós, Àrea de Medi Ambient,
Fons del Servei d'Arxiu del Museu de la Pesca.

ASSESSORAMENT HISTÒRIC: Museu de la Pesca
ASSESSORAMENT LINGÜÍSTIC: Consorci per a la Normalització
Lingüística- Oficina de Català de Palamós
IMPRESSIÓ MATERIAL GRÀFIC: Norprint, SL -octubre 2005-

—Ruta curta— ITINERARI 1

Des de can Pere Tlà agafeu la pista de l'esquerra que s'endinsa cap a la vall de Bell-lloc. Arribareu a la resclosa del molí del mas Xifra de Vall. És una construcció de pedra per controlar l'aigua que baixava de la riera i encara avui es pot veure la comporta o estallador que servia per desviar l'aigua cap al rec del Molí. Preniu el camí que s'obre a l'esquerra i gireu vers un corriol que immediatament s'obre una altra vegada a la vostra esquerra, tot deixant la riera sempre a mà esquerra.

Forn del mas Antoniet.

Seguiu el camí que voreja la riera. Si us hi fixeu, en el marge, encara es poden veure restes del mur que conformava el rec de l'estallador, la conducció per on circulava l'aigua fins al molí.

Molí del mas Xifra de Vall.

Tot continuant per aquest camí us trobareu a davant del que havia estat l'obrador i la bassa del molí. La bassa emmagatzemava l'aigua que arribava del rec. A través d'un orifici realitzat a la paret, l'aigua s'escolava per fer funcionar la maquinària del molí i es feia la molta de gra per a la producció de farina. L'aigua, llavors, per mitjà d'un rec retornava a la riera.

Un cop visitat l'obrador del molí, continueu el camí que voreja la riera. Trobareu una zona desbrossada protegida per unes feixes, on sembla que hi havia hagut la resclosa d'un molí més antic.

Continueu endavant, voregeu el camp pel lateral i preneu el camí que s'endinsa a la pineda per l'altre extrem. Continueu fins a creuar la riera, i retornareu al centre d'acollida, can Pere Tlà.

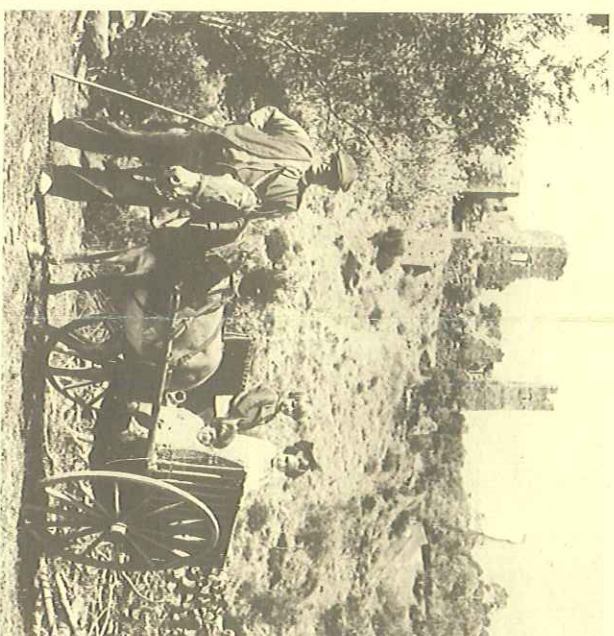
Durant l'itinerari us trobareu amb una vegetació mediterrània caracteritzada per la presència de boscos d'alzines i suros. Aquests boscos van tenir una importància cabdal en la subsistència de la població durant l'època en què la vall va ser habitada i on la pela del suró, les carboneres i la tala dels arbres per a l'obtenció de llenya eren pràctiques habituals.

Aquests boscos presenten un verd fosc tot l'any i cal destacar la presència d'un sotabosc amb arbusts com el marfull, l'aladern, el llentiscle, el cirerer d'arboç, l'arc blanc, el galzeran...

—Ruta mitjana— ITINERARI 2

El primer tram d'aquest itinerari (fins a la resclosa del molí del mas Xifra de Vall) és el mateix que el de l'itinerari 1. A partir d'aquí continueu pel camí principal. A pocs metres trobareu una petita entrada a mà dreta que us portarà al forn del mas Antoniet. Es tracta d'un forn per produir rajols, excavat a l'argila. La façana estava reforçada per un mur en el qual hi havia dos arcs aguantats per un pilar que protegien les dues boques del forn. Si seguïu el caminet que s'enfila per darrere la construcció podreu contemplar des de dalt la graella de l'interior del forn, que era on es col·locava la càrrega a l'hora de fer la cuïta. Després de la visita d'aquest forn torneu a la pista principal i continueu camí amunt travessant la riera de Bell-lloc fins a arribar al desviament de l'entrada de l'hermita de Bell-lloc, dedicada a santa Maria. En aquest punt deixeu la pista principal, trencant a mà dreta i seguint el camí que voreja l'hermita. Enfileu-vos pel camí de la paret nord de l'hermita on trobareu un petit corriol a mà dreta que baixa per unes escales cap a la riera que us portarà fins a la font de Bell-lloc. La font actual va ser construïda al voltant de l'any 1700 i ha estat sempre un lloc molt estimat per la gent de Palamós especialment a l'estiu ja que és un lloc molt ombrívol i frescal.

La presència de la riera de Bell-lloc permet el desenvolupament de la vegetació de ribera; espècies de fulla caduca que fan que a la tardor la varietat de colors del procés de caiguda d'aquestes fulles contrasti amb el verd fosc típic dels alzinars i de les sures del voltant.

Castell de Vila-romà.

Fins en aquest punt, l'itinerari 2 i 3 transcorren junts i és en aquest punt on es bifurquen. Travessant la riera, continueu camí amunt fins al castell de Vila-romà. El castell va ser construït als voltants del s. XI. Els primers senyors coneguts foren de la família Alemany. Un dels seus senyors, en Pere Alemany, va acompanyar a Bernat de Santa Eugènia i al rei Jaume I a la conquesta de Mallorca. Seguint les recomanacions d'aquest rei i per a purgar gran malifetes en el seu territori de Vila-romà, un seu fill, un altre Pere Alemany, va vendre el castell i totes les seves terres al bisbe de Girona Pere de Castellnou (1277). La propietat va pertànyer sempre als bisbes de Girona, fins a la desamortització. Al s. XVII era propietat de la família Antoniet que l'utilitzava com a mas. Aquest castell va ser destruït per les tropes napoleòniques a principis del s. XIX. Un cop visitat el castell de Vila-romà, agafeu la pista principal a la dreta. En el primer revolt a mà esquerra podreu veure les feixes que es construïen durant l'ocupació de la vall per tal de crear terrasses on cultivar vinya en aquesta zona tan abrupta. Més endavant, abans d'arribar a un revolt molt tancat cap a la dreta, podreu observar una cubeta en el terra on, en època de pluges, hi aflora l'aigua de manera natural: és la font dels Gossos. Continuant per la mateixa pista avall enllaçareu amb el principi del recorregut, una mica més avall de la resclosa del mas Xifra de Vall. Continueu baixant fins a arribar a can Pere Tlà, final de l'itinerari.

—Ruta llarga— ITINERARI 3

El primer tram de l'itinerari 3 és el mateix que l'itinerari 2, fins a la font de Bell-lloc. En aquest punt hauréu de continuar pel camí que segueix amunt al costat de la riera, quedant aquesta a mà dreta. Seguiu el camí amunt i arribareu a una pista que agafareu a mà esquerra. Més endavant d'aquesta pista podreu desviar-vos de la ruta principal per visitar la font del Llorer i el molí de Canyadell (a mà esquerra). Aquest molí és de construcció molt bàsica, semblant als molins pirinencs i va ser abandonat en èpoques molt antigues; els únics testimonis documentals són del s. XIV però al s. XVI ja estava abandonat.

Torneu a la pista principal (antic camí vell a Fitor). Aquest camí està ple de llocs emblemàtics i amb noms que ens mostren l'ocupació d'aquest espai: el pla de la Creu (on fins fa poc temps hi havia una creu esculpida en record d'un caçador ferit d'un tret); la roca del Coll de Sa Desfeta on es diu que al girar aquest revolt l'aire canvia i es fa més fred; els reposadors de la pujada d'en Ribot (uns blocs a mà dreta que conviden a seure i més quan es feia aquest camí carregat)...

Arribareu a un lloc anomenat pas de l'Arbre Blanc o clot d'en Xericot, una cruïlla de camins just en el límit de Palamós, marcat pel pas de la riera. En aquest punt trencareu cap a la dreta amb un camí que s'enfila enmig de suros ben conservats fins a arribar a un altre punt de bifurcació de camins on tornareu a trencar a mà dreta i continuareu per una pista que travessa per un coll entre Montagut i Montagut Petit fins a arribar a la bifurcació seguint un agafareu el corriol de mà dreta que us conduirà fins al dolmen de Montagut. Es tracta d'una sepultura megalítica de la qual es conserven tres lloses. Queden poques restes del cromlec que protegia l'estructura. Uns metres més enllà trobareu el mirador on, si les condicions ambientals són favorables, podreu gaudir del paisatge d'una part del litoral baixempordanès.

Agafeu el camí de baixada fins al castell de Vila-romà. Durant aquest trajecte us trobareu una comunitat arbustiva amb estepes, bruc, arboç, farigola, romaní, caps d'ase... Aquesta comunitat vegetal és la brolla i representa el pas previ a la reparació del bosc en forma de pins primer, i alzines i suros després.

Dolmen de Montagut.

Al voltant del castell de Vila-romà s'hi poden observar abundància de pinedes a causa de les tales i dels incendis que ha patit la zona al llarg del anys. Les pinedes és un tipus de comunitat vegetal transitòria en la successió cap al bosc original que seria l'alzinar i la sureda. Els pins són arbres menys sensibles i poden créixer en zones degradades amb condicions més extremes d'aridesa o de sòls pobres. Quan, per efecte de l'home o del foc, el bosc d'alzines i suros desapareix, els primers representants arboris en el procés de regeneració del bosc són els pins. Trobem el pi pinyer, el pi blanc i el pinastre i, sota aquests, brucs, estepes i marfull. És desesperar que si en aquests boscos no succeeix cap efecte devastador es vagin regenerant els antics boscos d'alzines i sureres.

Un cop arribats al castell de Vila-romà enllaçareu una altra vegada amb l'itinerari núm. 2 (vegeu el final de l'itinerari 2).